

ergee

Scandinaviërs kunnen goeie politie-series maken, vind ik. De nieuwste is De Brug 3, over verwickelingen rond de Øresundbrug tussen Zweden en Denemarken. In de eerste aflevering komt naast moord en doodslag ook de overdreven politieke correctheid van de Zweden aan bod: kinderen moeten geen han (hij) of hon (zij) worden genoemd maar hen. Genderneutraal heet dat. Ook een mogelijke verdachte is geen hij of zij maar het, zolang je niet weet of het een man, vrouw of iets daartussen is.

Wij beginnen ook die richting op te gaan, het Rijksmuseum in Amsterdam voorop. Zo moest de foto Negerinnetje voor Stuiverskerkhof van Hendrik Dooyer hernoemd worden in Surinaams meisje voor Stuiverskerkhof. Maar ook dat was nog niet goed genoeg en dus werd het Meisje voor Stuiverskerkhof. Ook niet correct, schreef de bekende socioloog Herman Vuijsje spottend in de NRC. Het is nergens voor nodig het geslacht te noemen en de plek ook niet, want wie daar begraven ligt wordt met terugwerkende kracht voor armoedzaaier uitgemaakt. De enige juiste benaming moet zijn: Persoon op plek.

Politieke (in-)correctheid is echter niks nieuws. Volgens de Provinciale Overijsselse en Zwolse Courant van 27 februari 1940 moest wethouder Gerrit Peltjes van Stad-Hardenberg zich verdedigen tegen de beschuldiging dat hij zijn collega-wethouder Ru de Bruin op een verkiezingsavond 'jeude' had genoemd. Dat had hij natuurlijk niet gezegd, beweerde Peltjes. Nee, de enige die niet deugde was De Bruin zelf, want die had volgens Peltjes onterechte declaraties ingediend. Op het stembureau had de joodse wethouder zoals gewoonlijk koffie en broodjes laten bezorgen, maar er was ook een rekening door Peltjes boven water gehaald van 12 flesjes bier

en een fles madeira. "Ook voor de andere mensen op het stembureau", vertelde De Bruin. "En bovendien, wat zijn nou 12 flesjes bier. Die kunt u alleen wel op", wierp hij Peltjes voor de voeten.

Het was een opwindende raadsvergadering volgens de journalist van de Zwolse Courant, want de beide wethouders maakten elkaar de hele avond uit voor rotte vis en burgemeester Bramer kreeg er ook van langs omdat hij een opdracht aan een schoonzoon in Zwolle had gegund in plaats van aan plaatselijke middenstanders. Het SDAP-raadslid Witpeerd had na die beschamende vertoning maar

één advies voor de heren: inpakken en wegwezen. Die deden dat niet maar een jaar later was geen van drieën meer in functie: De Bruin had als jood van de Duitse bezetter zijn politieke functies moeten neerleggen, Peltjes was plotseling overleden en Bramer was geen burgemeester meer omdat Stad- en Ambt-Hardenberg van de Duitsers moesten fuseren en er een nieuwe burgemeester werd benoemd.

Als je dit leest besef je dat de huidige lokale politici een stuk politiek correcter zijn dan hun voorgangers. Maar een krantenkop als 'Opwindende raadsvergadering' zal je niet gauw meer tegenkomen. ■

Theater voor mensen met turf in het bloed

VROOMSHOOP - Als straks de bugel wordt geblazen, als het mannenkoor zingt en de vertelster de verhalen vertelt is het precies 120 jaar geleden dat het ongeval gebeurde. Het ongeval waar uiteindelijk Beerzerveld een brug aan overhield en de inwoners van Vroomshoop een theaterproductie.

Op 3 maart 1896 kwamen vijf veenarbeiders 's middags rond een uur of drie terug van hun werk op landgoed Nieuw-Gelderland bij Beerzerveld. Dat veengebied was eigendom van enkele steenbakkerijen uit Millingen en Pannerden die brandstof nodig hadden voor hun ovens. Het regende en stormde, zodat er niet langer gewerkt kon worden. Bij het oversteken van het Overijssels kanaal sloeg hun bootje om. Twee mannen uit de buurtschap Magele verdronken, de andere drie konden met moeite worden gered. Voor de schrijver Aar van de Werfhorst was dit verhaal de basis voor zijn boek de Winterkraaien. Niet het ongeval zelf was daarbij het belangrijkste onderwerp, want daar heeft hij als romanschrijver flink aan gesleuteld, maar het leven van de veenarbeiders en hun gezinnen. Nadat in 1977 de vierde druk van het boek was verschenen schreef Hans Werkman in het Nederlands Dagblad dat hij het boek aanbeval bij leerlingen van de middelbare school, omdat Van de Werfhorst beter schreef dan Antoon Coolen, beter dan Anne de Vries, schrijvers die vaak werden gekozen als een boek over een streek op de leeslijst moest worden gezet. In de Winterkraaien zijn de elementen veen, armoede, menselijke verbondenheid en 'het tweede gezicht' tot een hechte eenheid gemengd, meende Werkman.

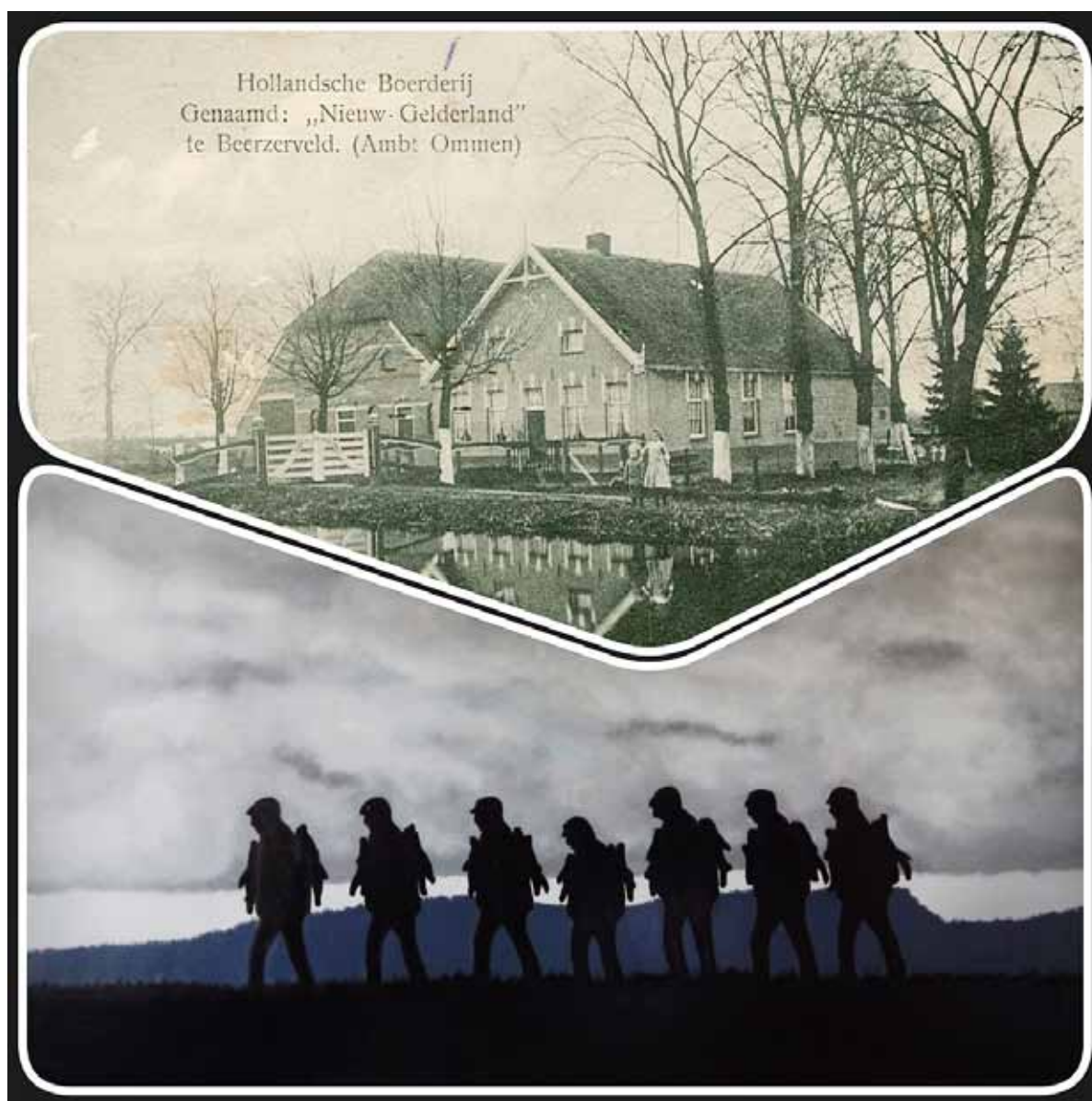
Mannenkoor

Toen Thea Kroese uit Vroomshoop twee jaar geleden aanwezig was bij een kerstconcert met Lessons & Carols van het christelijk mannenkoor Vroomshoop, bedacht ze dat die vorm van afwisselend vertellen en zingen ook gebruikt zou kunnen worden voor een productie over het boek De Winterkraaien, een productie voor mensen tussen Sibculo en de Lemelerberg met turf in hun bloed. Haar idee werd

enthousiast ontvangen door de leden van het mannenkoor en hun dirigent Gezinus Veldman. Ook de stichting Levend Vroomshoop werd ingeschakeld, want er moest veel georganiseerd worden en er moesten veel financiële bronnen worden aangeboord. "Gerrit Dannenberg en Arie Jansen hebben de teksten voor de liederen geschreven, Gezinus Veldman heeft de muziek erbij gemaakt, bariton Nanco de Vries heeft een rol en Geerhard Abma bespeelt de bugel. Verder zijn er filmbeelden te zien van het veen die Ruud Dilling heeft gemaakt, je hebt een zaal nodig, licht, geluid. Zonder subsidie van de gemeente, de provincie, het Anjerfonds, Cogas en anderen zouden we het niet hebben gered. Maar nu hebben we dan ook drie keer een volle zaal, op 26 en 27 februari en 4 maart in activiteitencentrum Het Punt. En er zijn zelfs al aanvragen voor een vierde keer, op zaterdag 5 maart, maar die gaat alleen door als de zaal weer vol zit met zo'n 250 man", zegt Thea. Zij vertelt zelf tussen de zang en muziek door in delen het verhaal van de winterkraaien. De liederen zijn in het Nederlands, de vertellingen in het dialect.

Boek

Rondom de voorstellingen worden nog enkele activiteiten gehouden. Zo organiseert de bibliotheek in Het Punt een kleine tentoonstelling over leven en werk van de schrijver, Aar van de Werfhorst. Die expositie wordt woensdagavond 27 januari geopend met een lezing over dit onderwerp van streektaalconsulent Gerrit Kraa uit Rijssen in Het Punt. En er is een boek. Een gescaande, digitale herdruk voor de vreemde prijs van 11,80 euro. "Dat komt door uitgeverij Querido", vertelt Thea. "Wij hebben gevraagd of ze het boek wilden herdrukken maar dat kon alleen in een grote oplage. Onverkoopbaar, was hun oordeel.

Boven: de boerderij op landgoed Nieuw-Gelderland, waar de winterkraaien aan het werk waren. Onder: het schilderij van kunstenaar Gerrit Gerrits dat voor de affiches is gebruikt.

Ze waren wel enthousiast over de theaterproductie, want dat was nog nooit gebeurd met een van hun boeken. Toen we voorstelden het boek te scannen en zelf te laten drukken waren ze opeens minder toeschietelijk: er zou wel even een aardig bedrag aan auteursrechten betaald moeten worden. Uiteindelijk is dat bedrag wat bijgesteld, maar dat verklaart wel de prijs van het boek, dat zijn gewoon de kosten die we moesten maken." In eerste instantie zijn er 100 exemplaren gedrukt en later nog eens 50 extra. Net als het reserveren voor de voorstelling op 5 maart kan men voor het boek contact opnemen met de organisatoren via info@levendvroomshoop.nl.

Maar hoe zit dat nou met de brug in Beerzerveld en het ongeval van de veenarbeiders? De Telegraaf van 15 juli 1896 meldde dat enkele bewoners naar aanleiding van het ongeval het initiatief hadden genomen om een schol aan te leggen, een drijvende brug, ter hoogte van wat tegenwoordig de Stenendijk is. De kanaalmaatschappij gaf hiervoor toestemming en de verwachting was dat de gemeente de kosten zou dragen. Die schol kwam er. Halverwege de jaren '60 moest hij plaats maken voor een ophaalbrug, die in 2013 is vervangen door een nieuw, breder exemplaar met een naam die verwijst naar de historie, want hij heet officieel De Neie Scholle.

Kortweg

- 45 verenigingen, organisaties en een enkele particulier hebben dinsdagavond een cheque in ontvangst genomen van het Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel. Dat gebeurde in theater De Gashouder in Dedemsvaart. Het was de eerste keer dat het provinciale fonds zich op deze manier presenteerde. Verder is die avond afscheid genomen

van twee Anjeractiecoördinatoren, waaronder Chris Stuit uit Beerzerveld. In 2015 gaf de Overijsselse afdeling van het Prins Bernhard Cultuurfonds ruim 470.000 euro uit.

- Donderdag 28 januari wordt voor de zevende keer de Vechttrufree uitgereikt aan een persoon of organisatie die zich buitengewoon verdienstelijk heeft ingezet om Vechtdal Overijssel te promoten. De genomineerden voor dit jaar

zijn Ans Naber (directeur van De Koppel in Hardenberg), Dook van Gils (fotograaf uit Ommen) en Astrid Fidder (eigenaresse van B&B de Rheezer Kamer in Rheeze). De uitreiking gebeurt tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van Vechtdal Marketing. Iedereen die zijn of haar stem wil uitbrengen op een van de genomineerden kan dat doen door de keuze vóór dinsdag 26 januari te mailen naar nwestenbroek@vechtdalmarketing.nl.

- In Hardenberg organiseren Carinova en De Stuw samen met twee betrokken ouders een avond voor ouders met kinderen met autisme. De informatieve avond is op 19 januari van 19.30 tot 22.00 uur in basisschool de Elzenhof in Baalder. Tijdens deze avond kan er gekozen worden om verschillende workshops te volgen. Opgeven bij Rinie v/d Hoek van Carinova via 06-30732933 of of via r.vandehoek@carinova.nl.

- De provincie Overijssel heeft een geschil met een verzekeraar over de vraag of kwelwaterschade die is ontstaan bij baggerwerkzaamheden in kanaal Almelo-De Haandrik, door de verzekeraar vergoed zou moeten worden. Het gaat om ruim 100.000 euro aan schade die door de provincie aan omwonenden van het kanaal is uitgekeerd. Overleg heeft niet geleid tot een oplossing, zodat de zaak nu aan de rechter zal worden voorgelegd.